

Četvrti je jednako slabo urezan i na dnu oglodan; može se na njemu štiti:

Petoga je samo gornji kraj, dva redka:

5.
SITSTO·LAP
RICO·SITSTA

4.
TVDANI
MAXIM
PANIO
MATER
///IV

Šesti je malo okrunut na lijevom kraju; on glasi:

6.
PLAES·O
TIVS·MA
CRI·F·
AN·V·

8.
I·O·
APLVDV
S PATER IM
DOMIN // II //
MAG // // // //
P·V·B·

Još jedan ima u crkvi, ali vrlo oglodan; ako sam se domislio, mogao bi se ovako čitati:

7.
D·M·
V·EMILCI
AE·7·VALEN
PAR·BMF

Ovi je komad lani uzidan u mrtvačku kuću pred crkvom.

U Šibeniku 3 svibnja 1884.

Fra Stip. Zlatović.

Baška na otoku Krku.

Otok Krk bez dvojbe je jedan od najzanimivijih među dalmatinskim i na arheološkičkom polju. Tu se je već otkrilo sjaset arheološkičkih često dragocienih predmeta počam tja iz kamenite dobe. te se i dnevice mal ne uz svako gibanje zemlje otkrivaju. Žalibože jedva da koj od tih predmeta ostaje na otoku ili u narodu; tuđjinci, koji su amo tamo po njem naseljeni, i strani pokupei, koji ga često obliću, sve beru i nose u inozemstvo.

Za rimskoga vladanja imao je ovaj otok, nazvan tada *Curicta*, dva grada. Glavni, istog imena kao otok, *Curicta*, spominju *Caesar* (ad portum Curici), *Ptolemaeus* (Κούρικρον) itd., a nadpis u gradu Krku našast, zove ga *splendidissima civitas Curictarum*, te je po *Pliniusu* uživao *ius italicum*. Po *Ptolemaeusu* drugi se zvao *Furfinium*

ili Fulfinium (Φουρφίνιον, Φουλφίνιον), vjerojatno ono što su Plinievi *Fertinates* (Ferfinales, Furfinates). Dočim je nedvojbeno, da je prvi grad ležao ondje, gdje je sada grad Krk, nezna se za pravo, gdje je onaj drugi ležao. Obično se kaže i piše, da je bio u Omišlju, ali se nenavadjaju dokazi, koji bi to mnijenje, ako ne utvrdili, barem dovoljno podkriepili.¹ Po našem mnienju najzgodniji mu položaj bijaše na istočnoj strani krčkoga otoka na podanku one doline, koja se od žala Baškanske luke na dugo polagano diže na pram zapadu. Mi smo prošloga srpnja i s ovoga gledišta otu dolinu pomnjivo iztraživali i proučavali. Tu i sve naokolo na više mjesta često se izkopalo i danas se izkapa ne malo rimskih starina. Kod crkvice sv. Marka, koja leži u sriedini doline pri žalu otkrilo se je nedavno nekoliko stupova bizantinskoga sloga, koji se čuvaju u zvoniku župne crkve baščanske, mnogo pogrobnih žara iz rimskoga doba, a tlo je sve prepuno komadi isto starih opeka i hrbinami raznovrstnog posudja. Sa podneva diže se na brežuljku nazvanu *grad* krasna crkva Bl. Gospe od gorice. I tu se je okopavajuć vinograde naišlo na tragove starodavnih zidina, te se povadilo iz zemlje mnogo žara, rimskih novaca i drugih predmeta, a malo dalje otkrio se i prostrani mozaik. Malko k sjeveru u Dragi, uprav pred kućom Pavla Dragovića br. 120 g. 1882 slučajno a na dubljini od tri metra ušlo se je u trag zidovom veoma plemenite sgrade. Ta sгода potaknu njekeje ondješnje stanovnike, da sastave društvo za izkapanje, nadom, da se tu krije silno blago. Mi smo društveno izkapanje u svom početku razgledali. U to doba bjahu otkrivena prostrana ulazna vrata, i većim djelom dvie prostorije, u kojih stiene žutomodro bojadisane, a za pod čvrst tarac. Tu se našlo u hrpi više liepo izdjelanih stupića i drugih kamena, i silu opeka. Na jednom odlomku od rimskog nadpisa čitalo se je samo $\begin{array}{|c} T \cdot I \\ S I \end{array}$, a na drugom † ZΘ. Župnik u Dragi g. Petar Zic obeća nam, da će budno

¹ Velevriedni naš suradnik i član Dr. Iv. Crnčić u svojoj razpravi *Krčke Starine* (Književnik 1865 str. 7) izdavajuć rimski nadpis iz ploče, koja se u Omišlju čuvala, veli da nezna „jeda li su ju ondje našli ili gdje onuda, ili su ju onamo dovezli iz nekoga polja, gdje računaju da je bio nekada grad Fulvinium ili Fulfinium; a to je malo više od pol ure dalje Omišlja, nekako na jugu blizu mora, gdje su ovih godin našli starijskih stvari. Ali sve jedno kako da nisu, kada su to puste glave prodale ili razdale komu tomu ili razbacali kamo tamo, pak mi brižni *nemo-remo doznati za Fulvinj, već što nam je Tolomej ili Plinij pisao*“.

paziti na te radnje, i da će sve, što bude vrijedno da se pohrani, našem muzeju posvetiti.

Medju Dragom i Baškom ima seoce zvano Juran Dvor, gdje je crkvice sv. Lucije. Pred njom desno uzidan je u ogradi vrta veliki kamen, na kom u plohorezbi poprsje žensko sa rimskim nadpisom:

Na slici u 4 redku nadpisa mjesto prvoga P, pogrešno izrezana, stoji F. Mommsen (C. I. L. III. 3134) izdao ga po Sabljaru; te mu drugi redak HISTRE ET, a u 5 redku na koncu PATAE m. FATAE. Grihota, što je ovo samo desna polovica spomenika, visoka 1.30 m, deb. 0.47. Manjka dakle još jedan lik lievo i lieva strana nadpisa. Slova su dosta pravilno izrezana. Vjerojatno, da je ovaj kamen ovamo došao iz okolice gori pomenutoga sv. Marka, gdje je početkom ove godine prečastni g. P. Dorčić Baškanski župnik i muz. povjerenik našao veoma obsežan mozaični pod (V. str. 61). On nam je poslao i sliku toga krasnoga i jako zanimiva poda, ali trošak za njegovo izdanje (53 for. kod Albrechta) nadmašuje naše novčane sile.

Crkvice sv. Lucije još je u našem narodu na glasu sbog tako zvanoga Zvonimirova spomenika glagolskoga, koj se ondje čuva na

mjestu neshodnu, uvijek propasti izložen. Pošlo nam je za rukom medjutim spasiti od očevodne propasti odlomak glagolskoga nadpisa, koj po dobi stoji Zvonimirovu veoma na blizu; još jedan iz kašnje dobe s uspomenom krčkog kneza Ivana Frankopana, te i snop glagolskih listina i knjiga, što su nam za muzej izručili ondješnji rodoljubi a navlastito pomenuti vrlo naš prijatelj g. Dorčić, komu smo i to dužni, što nam je naše izpitivanje u svakom pravcu olakotio.

Baški na sjeveru, sat daleko po moru ili po kopnu, medju velikom i malom lukom širi se poljana zvana Bosar. Tu nedaleko od obale kod razorene crkvice sv. Nikole g. 1882 našlo se medj škripi nekoliko zlatnika iz prve bizantinske dobe (V. Vjestnik 1882 str. 124), a malo dalje izpod Gabriceva jedan grob. Ovdje smo dali kopati i nekoliko grobova otkrili, u kojih nebijaše nikakova predmeta osim okostnica sa hrpom željeznih kratkih a debelih čavala izpod lubanja po poganskom običaju, ali ipak veoma zanimivi radi načina kako su sastavljeni. Naliču četverokutnoj raki sa oblučastim pokrovom, izvana 2'35 m. dug. 0'80 šir., a iznutra 2'0 dug. 0'55 šir., 0'40 dub.; pravcem od zapada k iztoku. Strane su sasvim pravilno kamenom zidane i s nutrnje strane posadrene. Dno je u njekojih popločano a u drugih zemljavo ali posvema ravno i tvrdo. Pokrov je isto od kamena sazidan, 0'30 cm. debeo, tako da je veoma mučno u raku prodrjeti. Tako se i okostnice liepo sačuvale, te smo jednu pomnijivo pobrali, ovamo donieli, sastavili i u muzeju izložili, da se izpita.

Na južnoj strani Bosara diže se brieg Sokol, na kom velika gradina od ondješnjih stanovnika Korincija nazvana. O njoj priča se, da je tu njekoč bio liepi grad. Došav njeki strani brod, dobi dozvolu, da na gradskom groblju umrlog mu mornara sahrani. Mornari svečano donesu u gradsku crkvu, gdje se cieo svjet sgrnuo bio. oveliku škrinju ali oružja punu; te za svečanosti iznenada pograbe oružje, sve pod mač okrenu i grad razore i opliene. Ostaju sve naokolo zidine gdje više gdje manje debele, veoma čvrste, mrežastoga načina . I po nutarnjem prostoru križaju se svuda zidine propalih kuća, te je sve nasuto hrbinami opeka, zemljenoga i staklenog posudja itd.

Još mi je napomenuti, da se u župnoj crkvi bašćanskoj čuva dragocieni kalež, gotičkog sloga, sa šest kipića stupići odjeljenih i s nadpisom:

1456
 M̄ DOIMO
 OREFICE
 DE † ZARA
 † F †

S. Ljubić.